

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Ellenzékbe megy

a romániai magyarság, ha jogai teljesítésébe vetett reményét továbbra is csak üres ígéretesekkel táplálják. Mert ígéretet hallott eleget ez a hányatott kisebbségi nemzet. Nemcsak Averescuékól, hanem az előző kormányoktól is. Az ígéretekből azonban vajmi kevés teljesedett. Hétéves kisebbségi életünk alatt mindinkább rongyolódunk. Az agrárreform elvette telepeseink keserves munkával termővé tett földjét, az oktatásügyi reform megfosztott magyar nyelvünk tanulásától és ha viselkedésünk erre a hét esztendőre, kisebbségi nemzeti életünk romjain sirhat könnyes tekintetünk. Azonban nem estünk kétségbe. Biztunk magunkban, biztunk erőnkben és hittük, hogy a romokon új otthon építünk, amelyben egyenlő jogokkal bíró szomszédai leszünk a többségi nemzethez és a többi kisebbségekhez tartozó testvéreinknek. És elkészítettük a tervet, amely beleilleszkedett az állam grandiózus építményébe. De építeni nem tudtunk, mert nem találtunk megértésre. Kormányok jöttek, kormányok mentek és aránylag rövid élete alatt egyik sem ért rá ami bajainkkal, ami panaszainkkal, ami kérelmeinkkel is komolyan foglalkozni. Jött azután Averescu generális, a romániai szabadságharcnak egyik aktív szereplője, az egyenes, nyílt, szókimondó katona. És jött Goga Oktávián, a költő, a nagyműveltségű européer és amit eddig nem tudtak megcsinálni a kormányok: megcsinálták. Még kormányzói gondoktól mentesen megteremtették a magyarság reprezentánsaival az együttműködés lehetőségét és megállapították feltételeit. És kormányra jutottak és... És nincs tovább. Mert azok az és-ek, melyek most jöhetnek a keserűség és csalódások hosszú láncolatának összekötő szemei volnának. Mert várakozásaink nem teljesedtek, reményeink nem váltak valóra. Az együttműködés feltételeit eddig csak a magyarság teljesítette. És ne mondja senki, hogy ennek ellenértéke volt néhány magyar képviselőnek a parlamentbe való jutása és ezzel összes igényeink kielégítést nyertek. Egyetlen parlamenti képviselővel sem kaptunk többet, mint amennyi számarányunknak megfelelő. Sőt, Sőt ezt elérhettük volna akkor is, ha nem a kormányval létesítettünk választási kartell. Ellenértéke lett volna, ha a kormányrajutás előtt jogosnak elismert kívánságaink a hatalomrajutás után teljesedtek volna. De nem ez történt. A magyarság elkeseredése emiatt nagy, azonban nem olyan nagy, hogy minden reményét elvesztette volna. Talán csak alantas közegek akadékoskodása állott a teljesedés útjában. Hisszük, hogy Averescu, az egyenesjellelű katona és Goga, a kisebbségi kenyéren nevelkedett poéta elhárítják ezeket az akadályokat és a paktum, mely Csucsán létesült, Bukarestben realizálódni fog. Még pedig rövidesen. És akkor — de csak akkor — nem lesz szükség arra, hogy a magyarság ellenzékbe menjen.

A magyarság tudni sem akar Koós Károly és társai aknamunkájáról

A kalotaszegiek tiltakozó gyűlése

Kolozsvár, augusztus 22.

A kalotaszegi magyarság e hó 29-én nagygyűlést tart Bánffyhyunyon. Ez a gyűlés szoros összefüggésben áll Koós Károly és több békétlenkedő társának erdélyi agitációjával. Megállapítottuk már, hogy Koósék akciója nem bir jelentőséggel, mert nemcsak Temesvárról, de Erdély más helyeiről beérkezett jelentések szerint a magyarság tudni sem akar arról, hogy Koósék kövesse.

Ismeretes, hogy annak idején a kalotaszegi magyar tagozat vezetősége lemondott és a régi vezetők, Koós Károly, valamint társai mindent elkövetnek, hogy a kalotaszegi magyarság most ismét őket válassza meg még pedig olyan mandátummal, hogy a bánffyhyunyadi nagygyűlés a Magyar Párttal szemben a szabad kéz politikájával ruházza fel őket. A kalotaszegi ma-

gyarság azonban erre nem hajlandó és nem is akarja Koósék újabb az ottani tagozat élére állítani, hanem olyan elnökséget kíván, mely az országos Magyar Párt kisebbségi politikájával azonosítja magát és véget vet a nyugtalanvériek izgatásainak. Az egységes politikai irányzat már előkészítette az új választás talaját és megkérte a Magyar Párt vezetését, hogy képviseltesse magát a nagygyűlésen.

Bánffyhyunyadi jelentés szerint a kalotaszegiek nagy többsége Szentiványi József földbirtokost kívánja a tagozat elnökének megválasztani. Jellemző a kalotaszegi magyarok hangulatára, hogy a környéknek kétszáz tekintélyes polgára kiáltványt intézett a vidék magyarságához, amelyben kemény szavakkal bélyegzik meg a béke és egységbontók aknamunkáját.

Gyilkosság az erdő szélén

Egy póstatisztviselő titokzatos tragédiája

Nagyvárad, augusztus 22.

Tegnap hajnalban arról értesítették a nagyváradai rendőrséget, hogy a félegyi pusztai hid mellett egy férfi borzalmasan megcsonkított holttestét találták. A rendőri bizottság kiszállott a helyszínre és a hid mellett levő erdő szélén, amely közvetlenül a Körös partjáig terjed, egy középkori férfi holttestét találták az ut mentén. A hulla nyakán rettenetes seb tátongott, amelyről hamarjában nem lehetett megállapítani, hogy vágás vagy harapás okozta-e. A vizsgálat kiderítette, hogy a holttest

Wolf Gyula negyvenöt éves póstatisztviselővel azonos, aki a félegyi pusztai egyik házában lakott. A helyszínétől egészen Wolf lakásáig vérnyomokat találtak, Wolfék hálszobájában pedig friss surolás nyomait fedezték fel, amelyekkel valószínűleg a vért akarták eltüntetni. Azonnal kihallgatták Wolf feleségét és felnőtt lányát, akik egyértelműen azt vallották, hogy a póstatiszt egész éjjel nem volt otthon. Bár a lakásban is láthatók voltak vérnyomok, a gyanu a családtagok ellen egyelőre annyira nem nyert beigazolást, hogy letartóztatás sem történt.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2'42'5, Párisban 16'30

Temesvári magánárfolyamok 1926 augusztus 22-én reggel

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet középkeresésként.

Angol font: 1032'00—1031'00—1026, dollár: 212'00—211'00—210'00, dinár: 3'80 külföldi, 3'75 belföldi, 3'70 effect, hollandi forint: 85'00—85'10—83'90, francia frank: 5'98—5'94—5'50, olasz lira: 6'94—6'90—6'60, cseh korona: 6'30—6'32—6'20, osztrák schilling: 29'90—29'80—29'60, német márka: 50'50—50'00—49'00, magyar korona: 325—328—325, svájci frank: 40'85—40'82—40'50.

Terményárak:

Buza 820, árpa 500, rozs 480, zab 450, tengeri 540 métermázsánként ab feladóállomás.

Utcai harcok

Mexikóban az egyház üldözése miatt

Mexikó, augusztus 21.

A katolikus püspöki kar levelére Calles köztársasági elnök válaszlolt, amelyben kijelenti, hogy nem helyezheti hatályon kívül a vallásügyi kormány rendeleteit, mert nem áll módjában az alkotmányt megváltoztatni és nem tehet a parlamentnek, illetve a kongresszusnak javaslatokat a vallásügyi törvények megváltoztatására. A parlament legutóbbi ülésén hatalmas vita tört ki, amelynek folyamán több kongresszusi tag összeverekedett. A parlament tagjai revolverrel támadtak egymásra. Garoia ezredest megölték, két képviselőt és egy rikkanest súlyosan megsebesítettek. Gallio volt lapkiadó arcába belelöttek. Az utcai harcoknak a járőrelők között is több áldozata van. A lövöldözések a nyílt és forgalmas utcán világos nappal történtek és a járőrelők között óriási pánik tört ki. San Juan város polgármesterét a tömeg meglincselte, mert elrendelte a templomok bezárását.

Tizenhat dalárda

lesz Temesvárott a Glória-dalegylet zászlószentelése

Temesvár, augusztus 22.

A Glória-dalegylet, amely Temesvárnak a múlt esztendei marosvásárhelyi országos dalosversenyén az első díj megnyerésével dicsőséget szerzett, szeptember 11-én és 12-én tartja meg nagyszabású zászlószentelési ünnepélyét. Ez a három éves dalárda, melynek élén Brebera Vencel dr. elnök és Leviczky György karnagy állanak, rövid fennállása óta máris értékes tényezőjévé küzdött fel magát zenei életünknek. A zászlószentelésre tizenhat más dalárda is megígérte részvételét.

A vendégek szeptember 11-én, szombaton érkeznek meg Temesvárra és fogadásukról és elszállásolásukról külön bizottság fog gondoskodni. Este felhétkor a Glória dalosai zenével és lámpionokkal Brebera Vencel zászlóanyja lakása elé vonulnak és szernádót adnak. Azután a Michels-féle vendéglőben gyülekeznek, ahol a tizenhat vendégdalárda tagjaival ismerkedési estére gyülekeznek össze.

Vasárnap, szeptember 12-én a Glória dalosai és a zászlószentelési koszorúpárok találkoznak az erzsébetvárosi Telékház-téren és onnan nyolc órakor kocsikon a józsefvárosi templom elé vonulnak, ahol a többi dalárdák várakoznak rájuk. Az egész menet azután a Belvárosba vonul a Dóm-térre. A székesegyházban ünnepélyes nagymise lesz, utána pedig a székesegyház előtt felállított diszszátorban következik a zászló fölszentelése és a zászlószegek beverése. Fél-tizenkettőkor a Glória a színházban diszkozgyűlést tart, félkettőkor pedig a Ferdinand-szálló téli kertjében bankett lesz. Este félkilenckor a színházban nagyszabású hangverseny lesz, utána pedig a télikertben reggelig tartó tánc.

Senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy idegen nyelvet tanuljon, ha az az állam többségének nyelve is

Emlékezés Deák Ferenc kisebbségi politikájára és temesvári utazására

Temesvár, augusztus 22.

A néhány évtized előtti Temesvárnak élő krónikája Reiner Géza dr. ügyvéd. Vele szemben ülni és hallgatni a régi, érdekes történeteket: kellemes élvezet azoknak, akik néha-néha szeretnek az elmúlt dolgokra visszagondolni. És mert nem foglalhatja le Reiner Géza dr. idejét mindenki, aki a régi históriákat szereti, hát olykor olykor elmegy hozzá a riportter és amit hall, azt mint a grammofoonlemez — amely valamely dalt vagy zenét magába rögzített — visszaadja itt az olvasónak.

Ezen a héten hadd beszéljen Reiner Géza dr. Deák Ferencről és arról, hogy a nagy államférfi miképpen érkezett Temesvárra és utazott innen tovább.

Mint fiatal jogász — mesélte Reiner Géza dr. — Budapesten sokat bámultam Deák Ferencet. Eljárógattam az országházba, valahányszor arra volt kilátás, hogy Deák Ferenc beszélni fog. Emlékszem, egy alkalommal éppen arról volt szó, hogy a magyar közoktatásügyi kormány megengedje-e, hogy a szerbek Ujvidéken szerb tan nyelvű gimnáziumot létesítsenek. Több szónok ellenezte, mire Deák Ferenc fölállott és hosszú beszédében többek között ezeket mondotta:

— Mindenkinnek joga van, hogy az anyanyelvén tanuljon. Senkit nem lehet arra kényszeríteni, hogy olyan nyelven végezze tanulmányait, mely neki idegen, bárha mindjárt az állam többségének is a nyelve. A szerbeknek meg kell engedni, hogy maguknak gimnáziumot állítsanak fel. Ne mondják se ők, de ne mondja a külföld sem, hogy Magyarországon a nemzetiségeknek nem szabad saját nyelvükön tanulniok.

Deák Ferenc beszédének olyan hatása volt, hogy egyetlen hang sem emelkedett többé az ujvidéki szerb gimnázium ellen, amelyet föl is állítottak.

Tavaszi és nyári napokon Deák Ferenc előszeretettel sétált ki a Városligetbe. A fák között leült az egyik padra és körülötte a szomszédos padokon rendszerint egész sereg politikus és egy csomó meghittebb barátja foglalt helyet. Deák Ferenc ilyenkor szívesen beszélt különböző aktuális problémákról és a körötte lévők úgy hallgatták, mint valami prófétát. Deáknak ezen előadásairól tudomást szerzett sok egyetemi ifju is és nem egyszer megtörtént, hogy tisztességgel, de úgy, hogy azért minden szavát jól hallhatták, jogászok is figyelték szavait. Reiner Géza dr. szintén ott volt gyakran ezek között.

A hetvenes években az egyetemi tanév végén Reiner Géza hazafelé utazott. Cegléd állomáson az egyik fülkében véletlenül megpillantotta Deák Ferencet. Nem volt alkalma meggyőződni róla, hogy tényleg Deák-e az illető, akit látott, mert a vonat indult és Reinernek sietve be kellett szállnia saját szakaszába. Nagykőrös állomáson szintén leszállt, hogy meggyőződjék róla, tényleg jól látott-e. Csakugyan

Deák Ferenc volt.

Azonban az öreg ur nagyon ügyelt arra, nehogy felismerjék, mert attól tartott, hogy ünnepelni fogják és azért minden állomás előtt változtatta a helyét. Mindig úgy ült, hogy a kocsinak azon oldalán legyen, amelynek ablaka nem az állomás felé nézett.

Akkoriban a személyvonat reggel indult el Budapestről és körülbelül egy óra tájban érkezett Szegedre. Szegeden a vonat félóra hosszat tartózkodott, hogy az utasok leszállhassanak a vas-

uti étteremben ebédelni. Reiner és vele együtt sokan leszállottak. Egyszerre megjelent fülkéje ajtajában Deák Ferenc, leszállott és bement a vasuti restibe. Merő véletlen volt-e, hogy egy hosszú asztal mellett éppen ott foglalt helyet, amely fölött a falon Deák Ferencnek Barabás által rajzolt képe függött? Ki tudja? Leült és ebédet rendelt. Reiner Géza sietve megette az ebédjét és az étterem ajtajában megállott. Mikor a többi utasok is sorra jöttek kifelé, hozzájuk szólt:

— Tudják-e, hogy ki utazik velünk a vonaton és ki az az ur, aki amott a hosszú asztalnál ebédel? Deák Ferenc!

Egyesek kételkedve válaszoltak:

— Ugyan? Nem hisszük azt! Éppen Deák Ferenc lesz az, ki ebédre

beéri egy borjupörkölttel

és hozzá egy borral? Az ilyen nagy ur bizonyára finomabb ebédet eszik.

— No, ettől még lehet az illető Deák Ferenc, — mondotta egy másik, — hiszen tudnivaló, hogy Deák egyszerűen él és egyszerűen étkezik is. De azért mégsem hiszem, hogy ez Deák Ferenc, mert ha ő volna, bizonyára nagy fogadtatásban lett volna része.

Reiner Géza akkor az utolsó tromfot vágta ki:

— Megfigyeltem, hogy minden állomáson visszahúzódik, mert nem akarja, hogy felismerjék és ünnepeljék. De ha nem hiszik, hogy ez az ur csakugyan Deák Ferenc, akkor nézzék csak meg jól ott azt a képet a falon és hasonlítsák össze vele.

Az utasok ezt megtették és egymásután jelentették ki:

— Most már elhisszük, hogy Deák Ferenc utazik velünk egy vonaton.

— Adjuk meg neki a kellő tiszteletet, — indítványozta Reiner Géza, — álljunk sorfalat és mikor kijön, üdvözljük néma fejhajtással!

Igy is lett. Deák Ferencet láthatólag meglepte ez a néma ünneplés és ugyancsak hangtalanul köszönt vissza.

Mikor a vonat ismét mozgásban volt, Reiner Géza megkérdezte a kálauztól, hogy hová utazik Deák Ferenc? A kálauz eleintén nem akarta megmondani, de aztán mégis hajlott a szóra és elárulta, hogy

Deák Temesvárra megy

és onnan nyomban tovább utazik. Mikor ezt Reiner megtudta, Oroszlámos állomáson leszállott és Ormós Zsigmond főispánnak a következő táviratot adta le:

— Személyvonattal Temesvárra érkezik Deák Ferenc.

Nagyot csudálkozott aztán Deák Ferenc, amikor a temesvári állomáson nagy kényelemmel szinte utolsónak — megint csak kerülni akarta a feltűnést, — leszállott és a perronon deputáció fogadta. Ormós főispánnak a távirat vételétől a vonat érkezéseig csak egy félórányi ideje volt, de azért sietve néhány urat sikerült összehozni. Ott volt a vasuton Róth alispán, Marx Antal tanfelügyelő, sőt az akkor véletlenül Temesvárott időző Rácz Athanász krassószörényi alispán is. Deák Ferenc pár egyszerű szóval megköszönte az üdvözlést és megkérdezte Ormós Zsigmondtól:

— De hát a patvarba is, honnan tudta meg főispán ur, hogy érkezem? Hiszen a legnagyobb titokban csináltam.

A főispán akkor bemutatta Deáknak a közelben álló Reiner Gézát és elárulta a sürgönyt. Deák

trefásan megfenyegette

Reinert a mutató ujjával és így szólt:

— No, öcsém, okosabbat is csinálhattál volna! Alighanem te voltál az is, aki Szegeden rendezted azt az ovációt!

Reiner Géza hangtalanul hajolt meg és örült, hogy a dolog sikerült.

Deák Ferenc körülbelül félórát beszélgetett az urakkal, amíg a podgyaszát felrakták az állomás előtt várakozó kocsi. Aztán fölült maga is és hajtattott Buziasra, ahová több éven keresztül szokott volt járnai kurára.

Deák Ferenc több ízben is keresetlutasott Temesvárott, de — maga mondotta — mindig meghatódott, valahányszor erre a keresetlen fogadtatásra gondolt.

Kubán Endre.

Talán szerelem?

Irta: Georges Pourcel

Adèle Balaguier papiroslapot lobogtatva viharzott be szomszédjához, Anselme Mironneau urhoz, aki egy karosszéknél ült összetörve.

— Hol a felesége? — riadt rá.

— Elment! — zokogta a boldogtalan s odanyújtotta látogatójának a kezében szorongatott levelet.

— Gastonnal, ugy-e, a férjemmel?

Mironneau ur fölugrott meglepetésében:

— Azt hiszi? Lehetetlen! Ó, a szerencsétlenek!

A herculesi termetű Adèle megvén mérté végig a fehérhaju nyápic emberkét, akit lesújtott a fájdalom.

— Itt sem segít a sopánkodás! — csattant föl. — El kell csipni őket... a fülüknél fogva kell visszahozni őket!

— Visszahozni! Persze hogy visszahozni! Hanem ha nem akarnak visszajönni?

— Nem akarnak? Ebbe nincs beleszólásuk! Még csak az kellene, hogy ne akarjanak! — pattogott Adèle.

Mironneau bámullattal nézte ezt a szoknyás Herkulest, aki egyre nyelvelt.

— S még hozzá ön az oka minden-

nek: miért nem vigyázott jobban a feleségére!

— Boesánat, — tiltakozott Mironneau sértődötten, — miért vigyázott ön olyan tulságosan a férjére! Mit lehelkedett utána? Mindig veszekedett, féltékenykedett, zsarnokoskodott... Tulajdonképpen ön a felelős mindenért!

— Így van az, ha ötvenéves bácsi huszéves lányt vesz el! Georgette helyében én az első nap faképnél hagytam volna magát! Hát mindegy, vagy visszajönnek, vagy megölik őket, előbb a nőt, aztán az uramat, utóljára magamat!

Anselme tiltakozott:

— A férjét megölheti, ha tetszik... Magamagát is, ha éppen kedvé tartja... De a feleségemhez semmi köze! Csak bizza rám a bosszút!

Anselme bosszúja az volt, hogy megvárja a bűnöst, aki bizonyosan visszatér a fészekbe. Hitt a belső igazság erejében. „Az élet majd megbünteti ezt a szegény kis bolondot” — mondogatta. Adèle azonban kézzelfogható valóságokat követelt.

— Holnap az első vonattal utazom. Biztosra veszem, hogy a Côte d'Azurra utaztak. Átkutatok minden szállót, minden villát és a Browningom majd végez velük. No jön, vagy nem jön?

Hát vele ment, hogy megnyugtassa. A vonatban is csak az esetről beszélgettek s minduntalan beleütköztek a megoldhatatlan kérdésbe: „De miért? Miért mentek el?”

Egyszer Anselme megkockáztatta ezt az ötletet:

— Talán szerelem?...

— Ugyan, szerelem! Szerelem volt otthon is!

Anselme mosolyogva sandított oda a tagbaszakadt debellára...

... Adèle minden nyomozása hiábavaló volt; hiába turta fel a szállókat, az egész várost, sehol semmi nyom. Anselme mindig a szálló halljában várt rá s mindennap elmondta neki keserű mosollyal: „Hagyja csak Adèle, majd megbosszul az élet!”

... Egy este Adèle hirtelen dobogó szívvel állt meg a nyomozó útján: kristályos, könnyű kacagást hallott valamelyik tengerre nyuló teraszról: a Georgette kacagását. Alkonyodott, hát észrevétlenül belopódzhatott a villa kertjébe s megbújhatott valami kuszónövényekkel befuttatott fal mögött. A bűnösök ott voltak előtte, három méternyire, egymáshoz simulva egy hintaszékben. Adèle zordonan nézte az arcukat s alig ismert rájuk: valami új, átszellemült kifejezés ragyogott az arcukon, másképp csillogott a

szemük, másként esengett szárnyaló kacagásuk... A tengert bámullták s belehelték a rózsák illatát.

Ebben a pillanatban Adèle a rejtekhelyéről a párra célzott a revolverével.

Georgette valami titokzatos ösztönnel megérezte a veszedelmet, hátrafordult és észrevette vetélytársának rájuk szegett revolverét. Egyetlen ugrással talpraszokkott, kitérta karjait s a testével fedezte kedvese testét.

— Gaston, ne moccanj! — sikoltotta.

Adèle később sem tudta megmagyarázni magának soha, hogy miért nem tudott löni abban a pillanatban, mért hanyatlott le kezében a fegyver erőteljesen... Lehajtotta a fejét, mintha valami hatalmas szárny suhant volna fölötte. Aztán elrohant a kerten át. Ugy érezte magát, mint valami toprongyos koldusasszony a gazdag ház küszöbén.

Micsoda érzés az, ami arra kényszerít egy nőt, hogy feláldozza az életét valakiért? — töprengett magában. „Talán a szerelem?”...

— Nos, hány halott? — kérdezte Anselme a komoran belépő Adéletől.

— Barátom, igaza van, — felelte Adèle megadóan — bizzuk az életre a bosszúállást.

S. Eisenstädter utóda

szücs- és szőrmeáruház

Belváros, Strada Alba Iulia 5. Hotel Ferdinanddal szemben.

Száz év előtt megjósolta a világháborút

Temesvár, augusztus 22.

Egész Európában ismert volt a 18. század végén és a 19. század elején egy francia jósnőnek, Lenormand Mária Annának szereplése, akit korán minden nevesebb államférfia felkért, hogy töltsen tanácsot kérjen. Lenormand 18 éves korában került Párisba és számos különböző helyen talált felügyelés ad teljes hitelt és bizonyítót előre mondott jóslásai mellett. Nem egyszer felkereste Mirabeau, Demoulin, Robespierre, St. Just, Marat és Herbert is. Ő jósolta meg Beaumais Jozefinnek is, hogy első férjét fogja veszíteni és hamarosan másodsor is férjhez megy. Második férje atona lesz, aki igen magas méltóságot fog elérni s akinek híre be fogja írni az egész világot. Ettől a mások férjétől azonban el kell majd válnia. Jozefinre nagy hatást tett ez a jóslás, mert ugyanezt jósolta már neki egy néger asszony is Martinique szigeten. Mint tudjuk, mindez elkövetkezett. A nagy hírű férj Bonaparte Napoleon lett.

Lenormand jósolta meg azt is, hogy rémuralom Franciaországban theridior 9-én fog megbukni. A forradalom után ő is visszatért Párisba, ahol apoleonnak megjósolta, hogy a császár királya lesz. Királyságokat fog meghódítani, az egész világot ámulatba ejti, de aztán számkivetésben fog meghalni. Napoleon egyébként nagy szalommal fordult Lenormand asszonyhoz, akit oroszországi útja előtt meglátogatott. Ekkor így szólt hozzá a jósnő:

— Ne menjen Sir, seregének színeve el fog pusztulni az orosz hómezőben és a dicsőséges repülő francia sas dermedten fog aláhullani!

Minden beteljesedett. Amikor pedig Napoleon el akart válni Jozefintől, a jósnő így szólt hozzá:

— Ne tegye felség, Jozefin az ön jó gyala, ha elhagyja, vele együtt lenni a szerencsesillaga is!

És Napoleon, mintha mindig csak a jósnő kellemetlen jóslatait kívánta volna igazolni, nem hallgatott most sem rá.

A legérdekesebb jóslata Lenormand asszonynak, melyben 1829-ben megjósolta a szemünk láttára bekövetkezett világháborút.

1829-ben a jósnő sok előkelő vendégnek sorába állott inkognitóban III. György Vilmos német császár is. A császárnak a jósnő megmondta, hogy a szívelebről merényletet fognak ellene követni.

— Mikor? — kérdezte a császár.

— A folyó esztendő számához adja hozzá felség az esztendő számjegyeit: $1829+1+8+2+9=1849$.

Csakugyan 1849-ben egy örült meynyület követett el a német császár ellen, mely szerencsére nem sikerült.

— Mikor lesz egységes a német birodalom? — kérdezte a császár.

— Azt is megmondhatom: $1849+1+8+9=1871$.

— Mikor halok meg? — kérdezte tovább a császár.

— Megint csak ugyanazt a képletet nyunk segítségül — felelte a jósnő: $1871+1+8+7+1=1888$.

Az évszámok pontosan igazolódtak. De most következnek az, ami minket főnösképpen érdekel. Ezek után a jósnő megmondta, hogy mikor következik el általános európai háború.

A jósnő felelt:

— Folytassuk az előbbi eljárást még: $1888+1+8+8+8=1913$.

— Tehát egy esztendőtt tévedett Lenormand asszony és 1914 valóban elkövetkezett.

Lenormand asszony egyébként igen népszerűségnek örvendett, amit bizonyít az, hogy temetésén egész Franciaország előkelősége részt vett, továbbá, hogy örökösei évi 20,000 frank adókat kaptak.

Háborus emlékek bánatutján . . .

A san-danieloi hősök temetőjében — Az olasz hadvezetőség minden nemzet elesett fiában a kötelességét teljesítő hősi halott emlékét tiszteli

Bánsági fiuk messzi sirhantjai között

San-Danielo, augusztus hó.

A jugoszláv kalauz mintha csak örömet lelne abban, hogy hajnali négy órakor csendesen a válladra veregeszen és bizonyos kéjjel odasugja:

— San-Pietro olasz határállomáshoz közeledünk . . .

Ebben a mondatban benne van a mai utazás minden kellemetlen függvénye.

— Prego pasaporti! Szabad az iratok! Ugy megszokod már ezt a szót Temesvártól Itáliáig, mint — mondjuk — hogy a vonat tíz óras késéssel fúson be, hogy a jugoszláv sinek mentén tenger kísérjen és hogy legalább egy kisiklásban legyen részed.

A hajnali ködpárából szürkén megreng elő a Karszt déli nyulványa. A vonatunk küzd az emelkedésekkel, ismét csak a fáradságra és az álomra gondolsz, ismét elbóbiskolsz.

San-Pietro! kiáltja a jugoszláv kalauzok kórusa, bebujnak könnyű köpenyeikbe és boldogan dörszölik kezüket: Aludni mennek.

Elegáns bersaglieri tiszt szállt fel a vonatra. Tudja az isten ezek az olaszok még hajnalban is fessek. A vámos a jugoszláv cigaretták után érdeklődik. A tiszt látja az utlevelemet, sug valamit a vámosnak:

Giurnalisto!

Kedves mosoly, tisztelgés, két vasutas szolgálatkészen leemeli a podgyászomat, szabad ember vagyok Olaszország területén. Leszálok. A szemembe szalad az állomásépület felirata:

San-Pietro!

És egy augusztusi hajnalon, amikor messziről már Karsztzírtek fehér-sége szökkent a szemembe, amikor az álomosságot és a fáradságot kihuzta belőlem a hegyek dusillatu levegője, hirtelen összefolyt előttem minden, hirtelen a gondolataim vitustáncot jártak, régi, elmúlt évek emlékei lettek urra felettem. És összefolyt előttem minden és kiszakította belőlem a jelent, a szabadságot, a békét és valami ösztönös multbalépés ordította ezertorku, bömbölő hangon: háború!

És a gondolatmesgyéimen ott láttam magam pontosan tíz évvel ezelőtt a szentpéteri állomáson, magambagor nyedten, ugyancsak egy ilyen fázós hajnalon, amikor kitaszigáltak bennünket egy „36 embernek vagy 6 lónak” való marhakocsiból. Messziről salvelővéseket küldött a front és én akkor a magam tizenhét évével önkéntelenül az Életbe, az én kis nyomorult életembe markoltam. Kezem rátettem reszkedő szívemre és boldogan figyeltem fel zakatoló tudómrre:

— Még lelepszik, még vagyok!

És sápadt arcok halálárnya rémlik a szemembe, hosszú-hosszu katonavonatok pánthikás legényeit köszöntöm és kórházvonatok csendje zajdul belém. És hallom dühögni az ágyukat és mintha felettem egy kis olasz torpedó repülőgépet ismét kémléne . . .

San-Pietro — Matulia — Abbazia — Fiume . . . San-Fietro — Dutulie — San-Danielo . . . felé beszáltni — hangzik az olasz vasutas hangja. Egy gondolatvillanás, egy kimondhatatlan érzés táncol bennem: csendes békében, gondozott vasutort ellátogatni oda, ahol oly könnyen esztogatták a halált és talán az elesett hősök, bajtársak, katonák sirhantján elmondani egy Miatyánkat . . .

Ott állott előttem a fiumei vonat, már nem törődtem véle, már nem izgattak az Adria kék hullámai, erős és szorongató muszáj lökött a másik sín felé, egy olyan érzés, amely parancsol, uralkodik rajtad és győznie mu-

száj. Az olasz pénztáros nagyot néz reám, de azután udvariasan átcsereéli a jegyemet, bolingát egyet a fejével:

— Il guerra . . . Il guerra . . .

Kijózanodom. A Karszt csodáshatású levegője ráncsókolja a szabadélet pirosságot, bámulom az isteni panorámát. Hegyláncok egymásba fógóznak, alattunk szerpentinek görbülnek egymásra, amott két olasz csendőr vigyáz a vidék békéjére. A vonatunk is nekiiramodik, most hegynek lefelé halad és minden vonatkötés közelebb hozza hozzám az emlékek áradatát és minden kattogás mesél, regél emult borzalmakról, háborúról és emberekről, akik voltak.

Dutulie!

Rövidke egy perc, de ezalatt is tíz évvel lettem fiatalabb, ezalatt is eszembe jut a görzi visszavonulás, látom lelki szememmel az összeltött kórházbarakkokat és hallom . . . hallom a haláltusák irtózatot zenéjét. Tovább . . . Minden kilométer egy emlék, minden kilométerkö régi, de elfelejtethetlen fájdalomkő. Messziről már szemembe szegeződik a reifenbergi fensik, amott balra a viaduktól a hirhert reifenbergi szerpentin, mellette rézsut a csinos olasz kastély, az egykori Reservospital No. 7. Balassagyarmat. Minden vértől, friss, életdejejes embervértől piros és ahogy a felkelő nap rácsókolja szüzi sugarait a zöld ormokra, a fehér szerpentinre és ahogy átölelik a sugarak a szerpentin, a hegyet, a természetet és mindent, de mindent sárgafénycsillámaiban, mint ha ott táncolna elesett emberek vér-szívárványa . . . Nincs idő az álmodozásra, a vonat visz, az élet ragad, iramodik, a menetidőt be kell tartani. Éles fütty, meg élesebb kanyarodó, valami a szívembe szur, elkábulok, azt hiszem a szívemmel együtt a fejem is fáj:

San-Danielo!

Kiszállok. A podgyászomat a kész-séges olasznak adom át. Rámnéz. Az állomás mellett levő temetőre mutatok. Már megért mindent, azt hiszi van valakim itt. Részvevően bólint. Ideges vagyok! Nincs időm megmagyarázni, hogy akik ott nyugszanak, mind az enyéimiek, mert emberek. Elkísér a temetőbe. Reggel hét óra van. Hatalmas, szinte diadalviszerű bejárata komoran mereng a hajnalba. Egyet zördül a zár, benn vagyok a sirkertben. Magasszál ember közeleg felém. Rövid bemutatkozás, részemről bocsánatkérés, de Ferri kapitány olyan bájosan, drágán fogad, annyira a rendelkezésemre áll, hogy lekötelve érzem magam.

Szemem végigsiklik a hatalmas katonatemetőn. Levett kalappal állottam a hősök nyugvóhelye előtt, de kétszeres tisztelet az olasz kormányának, hála és bensőséges elismerés Ferri kapitánynak, aki a szívét, abból egy-egy parányi darabot tett le élővirágnak a sírok mindegyikére. Kezemben a temető tervrajza, pontosan fel van tüntetve benne az egyes sírok fekvése, alfabetikus sorrendben a hősi halottak nevei. Szemem végigsiklik a hatalmas temetőn. Itt a Karszt végnyulványán, ahol kinlódni kell a víz után, ahol a fű is csodás teremtménye az Életnek, gyönyörű virágok díszítik a sírokat. Mindegyiket. Nincs különbség. Hisz mindegyiküket a kötelesség szőlította a haremzőre és odaadták a legszentebbet, a legdrágábbat: Az életet. Elhaladok a sírutak mellett, sir-sirhant mellett.

Emberek voltak mind. Az egyik talán most állana a cséplőgép mellett és magához csókolná az élet magját: a

buzát, a másik talán valahol a kraszói hegyekben tilinkozna a nyája mellett. A főhadnagy ur pedig ott állana ismét a brünni üzletében és üdvözlőné a vevőit, az a fiatal kadét pedig már ügyvéd vagy cégjegyző lenne.

Hiába már minden! Az elmulás örök de fájdalmas glóriája ragyog itt mindenütt. És az olasz hadvezetőség, az olasz szív, az olasz emberzetet és kegyelet előtt vigyázzba állok: megérdemlek.

Járom a temető utjait. Mellettem a délceg olasz. Látom a táblákat, ismerős nevek, könnyű szökik a szemembe. Minek neveket említeni, minek hegyedésnek indult sebeket felszaggatni? Az élet megy. Menjen, rohanjon, haladjon: ők a hősök: Nyugodjanak békében.

Grósz Dezső.

Sok az eszkimó és kevés a foka

Majláthfalva, augusztus 22.

Sok az eszkimó és kevés a foka. Sok a földigénylő és kevés a föld. Azonban föld csak azért van kevés, mert úgy akarják. Lenni lenne elég, csak egy kis jóakaratt kellene, hogy a földből a szegény embereknek juttassanak.

Majláthfalván háromszáz földigénylő jelentkezett. Mindegyiknek elismerték a földre való jelsát. Azonban az agronóm által készített kimutatás szerint mindössze százötvenhárom hold állott rendelkezésre. Ezt a földet ki is osztották és százötvenhárom embernek egy-egy holdat adtak. Előbb kényeszerbérletbe adták ezt a földet, aztán augusztus elsején a valóságban is átadták nekik birtokbárhelyezéssel az egy-egy holdat. Egy hold föld bizony nagyon kevés egy családnak. Ebből ugyan bajos megélni. Azonban még ez is jobb, mint a semmi. Mert az igénylő közül bizony százhusz családfő még egy barázdát sem kapott. Azt mondták nekik, hogy nincsen több.

Dehogyan is nincsen. Csak akarni kell. A szomszédos Monostor község határának éppen Majláthfalva felé néző határában kisajátították Woraczky János gróf birtokát. Ebből bőségesen ki lehetett volna elégíteni a majláthfalvai igényelőknek részeit és mindegyiknek jóval több juthatott volna egy-egy szik holdacsakánál. Azonban ezeknek ezt a földet nem adták oda. De azért odaadták másoknak, akik más községekben laknak, olyan községekben, melyeknek határa nem is határos Majláthfalva határával. Ezeknek az embereknek, akik ezeket a földet kapták, hosszú-hosszu utakat kell megtenni, amíg földjeikhez jutnak, melyeket csak nehezen tudnak így megmivelní.

A százötvenhárom földetkapott ember között volt Tóth János is. Ez a holdját megmivelte, bevetette és boldogan várta az aratást. Azonban az agrárdelegátus ezt a hold földet, amelyet Tóth János verejtéke termékenyített meg, másnak adta. Egyszerűen elvette Tóth Jánostól és odaadta másnak: nesze, örvendj, kapsz földet kész terméssel együtt.

Szegény emberek a szerencséje is sovány.

K. e.

Korzózó uriasszonyok és lányok a rendőrségen

Mindenkit leigazoltattak a tegnapi nagy razzian és akinek nem volt piros igazolványa, bekisérték

Eredmény: száztizenhét férfi és harminckét nő

Temesvár, augusztus 22.

Temesvárott tegnap délután nagy razzia volt, amelyet a rendőrség és a sziguranca a katonaság segítségével tartott meg. A rendőrség részéről Mihaiescu rendőrigazgató és Gutu Athanasz detektív főnök valamennyi kerületi komiszár bevonásával, a sziguranca részéről pedig Popescu Kornél intézte a razziát. Valamennyi detektív, az

egész rendőrlegénység

és egy század katonaság portyázta végig a várost. A razzia valamennyi kerületben ugyanegy időben kezdődött. Az utcákat, tereket, parkokat egyszerre elzárta a katonaság és a rendőrség és a rendőrtisztek és detektívek mindenkit igazoltattak. Mindazok az egyének, akik piros igazolványukkal magukat igazolni tudták, szabadon engedték. Azokat ellenben, akik piros igazolványukat nem tudták felmutatni, bevitték a rendőrprefektúrára.

A bekisért egyének

a rendőrprefektúra tágas udvarán gyülekeztek és pedig külön a férfiak és külön a nők. Az udvar mindig népesebb és népesebb lett. Érdekes tünete a razziának, hogy az Erzsébetvárosból egyetlenegy egyént sem hoztak be. Legeredményesebb volt a razzia a Józsefvárosban és a Gyárvárosban. A Mehalában kevés igazolvány nélküli egyént találtak, a Belvárosban pedig körülbelül huszonhatot.

A razzia eredménye volt, hogy száztizenhét férfit és harminckét nőt hoztak be. A behozottak között volt több

korzózó uriasszony

és leány is, akik nem hordták maguknál piros igazolványukat. Gutu Athanasz detektív főnök a kerületi komiszárusok és detektívesoportvezetők részvételével kezdte meg

az igazolásokat. Sok behozott egyént a rendőrtisztek igazoltak, másokért eljöttek hozzátartozóik és elhozták igazolványaikat. Az előállított egyének háromnegyed részét még az este folyamán leigazolták és hazaengedték. A többiek — majdnem mind férfiak — még most is a rendőrségen vannak. Ezek között van több körözött egyén és

katonaszökevény is.

A razziát azért rendezték, mert Temesvárott már régen nem volt általános razzia és mert az utóbbi időben több gyanus egyén gyülekezett össze Temesvárott és veszélyeztette a közbiztonságot. A rendőrség figyelmeztet mindenkit, hogy piros igazolványát magánál hordja, mert egy esetleges razzianál nemcsak az a kellemetlenség érheti, hogy előállítják, hanem azonkívül még meg is büntetik.

Gyilkosság után öngyilkosság

Nem tudott élni a felesége nélkül

Budapest, augusztus 21.

Halálos kimeneteli szerelmi dráma játszódott le tegnap délután Szentersébeten a Bem-utca és Vécsey-utca sarkán levő villamosmegálló előtt. Egy férfi és egy nő hangos és izgatott vitatkozása keltette fel a járókelők figyelmét. Egy házaspár veszekedett és mint hamarosan kiderült, végzetes féltekenységi tragédia folyt le közöttük. A férfi ingerült szavaira a nő ezeket vágta oda:

— Hagyjál békében, nem megyek veled!

— Nem engedlek — mondotta a férfi — mert biztosan a szeretőd vár otthon.

— Semmi közöd hozzá, hogy mit csinálok, — kiáltotta hangosan az asszony.

A férfi erre, több kíváncsi járókelőtől körülveve, néhány lépést

hátrált, hirtelen revolvért rántott elő és az asszony mellébe és fejébe röpített egy-egy golyót. A lövések az emberek szétszaladtak. A férfi most letérdelt a vérben vergődő asszony mellé, ott saját haláltekájához szoritotta a revolvért és öngyilkos lett. A szerencsétlen asszony még a helyszínén meghalt, a férfi pedig kevéssel utóbb a mentőkocsiban adta ki lelkét. Megállapították, hogy a férfi Gyallai László harminckilenc éves gyári alkalmazott, a nő pedig Kis Veronka huszonkilenc éves asszony. A nő Gyallai felesége volt, de három hónapja már különváltan élt. A halálos végű dráma előzményéhez tartozik, hogy Gyallai tegnap délig kérlelte az asszonyt, hogy térjen hozzá vissza de ez nem volt erre hajlandó. A vitát az utcán folytatták, ahol azután bekövetkezett a tragédia.

Felfüggesztették a temesvári fogházigazgatót

Szabálytalanságokért őt is felfelé buktatják?

Temesvár, augusztus 22.

A temesvári ügyészségi fogháznak nincsen sok szerencséje igazgatóival. Lupascu Armandot pár hónap előtt becsukták ugyanabba a fogházba, amelyet igazgatott, aztán két és félelvő fogházra ítélték azért, mert pénzért foglászoktetést követett el, azonkívül más ügyekből kifolyólag is folyik ellene a vizsgálat. Lupascu viselt dolgait azonban ugylátszik nem ismerik Bukarestben, mert — mint eddig meg nem erősített híradás alapján megirtuk — kinevezték az elítélt fogházigazgatót a belügyminiszteriumba irodafőnöknek.

Lupascu utódjául Georgescu Györgyöt nevezték ki. Két hónap előtt foglalta el állását. Nem örvendett valami nagy népszerűségnek sem a

fogházban, sem a városban. A Fröbl-utcai Bega-hídnál nemrég nagy botrányt esapott és véresre verte Kühn József fuvarost, aki kocsiával nem tért ki eléggé gyorsan hintójának. Georgescu működéséről kedvezőtlen jelentés ment Bukarestbe, ahonnan vizsgálóbiztos küldtek ki Temesvárra. A vizsgálóbiztos több szabálytalanságot konstataált. Ma jött meg a börtönügyi vezérigazgatóság leírata Temesvárra, amelynek értelmében Georgescu György temesvári fogházigazgatót augusztus 15-iki érvénnyel hivatalától felfüggesztik. Érdekes, hogy éppen tegnapelőtt — és erről is — egy másik rendelettel Georgescu Györgyöt Sepsiszentgyörgyre helyezték át ugyancsak fogházigazgatónak.

Az elnémult harangok megszólalnak

Temesvár, augusztus 22.

Megirtuk már, hogy mozgalom indult meg, amelynek célja, hogy a székesegyháznak a háboruban elvitt harangjai helyére ujak kerüljenek. A belvárosi római katolikus hitközség erre a következő tagokból álló bizottságot küldte ki: Ferch Mátyás kanonok-plébános, Bohnert István, Delbl Fülöp, Klotz Adám, Krampel Gyula, Lázár Liviusz, Mangold Sándor, Martzy Mihály, Mrazek Viktor dr., Muth Gáspár, Papp Aurél és Weismayr Ferenc. Ez a bizottság első ülésén kiegészítette magát és

tagjai lettek az egyes városrészekből és pedig a Gyárvárosból: Rech K. Géza plébános, Radocsay László és Tóth Sándor, az Erzsébetvárosból: P. Kerl Norbert plébános, Bambach Alfréd és Michels József, a Józsefvárosból Metzger Márton dr. esperes-plébános, Potenz Lénárt és Stächler Adám, a Mehalából P. Christ István, Laub János és Varga Aladár.

A bizottság serény munkálkodást fejt ki, mert az a vágya, hogy a harangok beszerzésére szükséges összeg minél előbb rendelkezésre álljon, hogy az új harangok októ-

berben, amikor a székesegyház a tarozási munkálatai is elkészülnek a toronyba huzhatók legyenek. A bizottság a következő felhívásra fordul a polgársághoz:

A világháború által okozott sebek immár a legkisebb faluban is gyógyítóakra találtak: az elnémult harangok helyett mindenhol ujal hirdetik Isten dicsőségét és az emberiségnek békét és szeretetet.

Egyházmegyénk központjában Temesvárott is, az egyes felekezések hithű fiai, egymással versengve, adták össze áldozatos adományait, hogy templomaik elpusztított harangjait ujakkal pótolják.

Csak a mi főtemplomunk, egyházmegyénk és városunk katolikus sainak közös kincse és büszkesége a székesegyház várta eddig hiábavalóan vissza háborus zivatarokba elvont harangjait s az ittmaradt püspöki öregharang egyedül kísérté eddig ünnepélyes körmeneteink és nagy ünnepeink áhitatós ima-énekeit.

A székesegyháznak most folyamatban lévő külső restaurálásunkba juttatta eddigi mulasztásainkat: szerezzük be a székesegyháznak hiányzó két harangját.

Minden jóselekedetünk felvára az Örök Jutalom nagy könyvében, amit pedig Isten dicsőségére teszünk vagy áldozunk: ezer szeresen fogja visszafizetni Mindenható.

Testvéreink! El ne maradjon senki közületek segítségével! Aldozzon mindenki saját anyagi tehetsége szerint!

Önkéntes adományokat nyugtá és elfogad a Déli Hirtap kiadó hivatala is.

Nem sikerült Bulgáriánál a határcidensek ügyét a Népszövetség elé vinni

Bukarest, augusztus 22.

Tegnap délután két óráig még mindig nem érkezett meg Bulgária válasza. Külügyi körök biztosra veszik, hogy estig megérkezik a válasz, mer lehetetlennek tartják az ügy tovább elhalasztását. Az Adeverul szerint bolgár kormány megkísérelte, hogy néhány nyugati állam segítségével határcidensek ügyét a Népszövetség elé vigye. Franciaország kategorikusan elutasítása után Bulgária nagy erőfeszítéseket tett az angol kormánynál, amely azonban semleges álláspontra helyezkedett. Mértékadó külügyi körök arra következtetnek, hogy a bolgár kormány elállott attól, hogy a határcidensek ügyét a Népszövetség elé vigye.

Csak lányoknak

külön tanonciskola létesül Temesváron

Temesvár, augusztus 22.

Temesvár városa az idei tanévben is nagy gondot fordít a városi tanonciskolák működésére és ezzel módja adja annak, hogy iskolázott, komoly és műkedvelő iparosok és kereskedők legyenek a jelenlegi tanoncokból. Szeptember hó 1-6 napjain lesznek az összes városi tanonciskolákban beiratások valamennyi városrészben. A gyárvárosi tanonciskolát ebben a tanévben két részre osztják, az egyik az Iskola-utcában, a másik a Magyar-utcában fog működni. Az Erzsébetvárosi iparostanoncok a Vörös mártý-utcai iskolába, a józsefvárosiak pedig a Bem-utcaiba fognak járni. Tervebe van véve ezenkívül, hogy leánytanoncok részére január elsejétől kezdve a Belvárosban, Józsefvárosban és Gyárvárosban külön állítsanak fel egy-egy iskolát. Eddig csak a Belvárosban volt leánytanonciskola. A elnémult tanévben az iparostanonciskolában 2188, a belvárosi leánytanonciskolában 344, a kereskedelmi tanonciskolában 234, az iparos szaktanfolyamon pedig 278 tanuló volt. A város körülbelül másfél millió lelt költött a különböző tanonciskolákra, amelyekben nyolevan tamerő működött.

Reichard Gyula

műbutor-kárpitos

Timisoara III. Rezső-utca 13

Telefon 22-13

Speziális modern bőrbutorok a legfinomabb kiviteiben. 518

Ne pazarolja hiába a pénzét silány utánzatokra... vásároljon csak valódi

grammofont

Katzky-nál

Timisoara, Mercy-utca 10.

Grammofonlemezek nagy választékban 70 leitől feljebb. 1037

Hírek

Bejelentette öngyilkosságát
egy Budapestre szökött sikkasztó

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Piafa Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2—52

Kiadóhivatal: 2—52

Nyomda: 10

Felelős szerkesztő lakása: 2—42

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az ökirály-ságban 4 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felölős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

— Szent István napja Magyarországon, Budapestről jelentik: Szent István napja Budapesten és az egész országban impozáns ünnepségek között telt le. Budapesten délelőtt a faluvezetés képviselői tisztelegtek a kormányzóknál, délután a Gellérthegy-népi ünnepély volt, este pedig a Gellérthegy-i barlangkápolnához zandoklás indult meg. A Ludovikán telt István napján ment végbe a szertartás. Ezenfelül egész napon át sportversenyek, uszói és futballmérkőzések voltak. A mentők százötven esetben nyújtottak első segélyt és csupán a szélviharok okozták a nehézségeket. A mentők a nagy hőség és fáradtság miatt az emberek tömegesen lettek rosszul.

— Temes megye állandó választmányára tegnap délután ülést tartott, amelyen kisebb jelentőségű ügyeket intéztek el.

— Az engedékeny Petrovici miniszter. Bukarestből jelentik: Az Universul legújabb száma heves támadást intéz Petrovici közoktatásügyi miniszter ellen, akit az újság vádol, hogy a kisebbségek iskolai követeléseivel szemben túlságosan engedékeny. A lap felrója a miniszternek, hogy a memorandumokra és kérésekre adott válaszokban megszegte a magánoktatási törvény előírásait és az Anghelescu-törvényt egyszerűen hatályon kívül helyezte.

— Nehezen akar létrejönni a fuzió. Bukarestből jelentik: A Viitorul hírlapja szerint Maniu Gyula tegnap Bukarestbe érkezett és fogadta Mikhalache parasztpárti vezért. A parasztpárt vezéré arra kérte Maniut, hogy a hó végéig adjon határozott választ a fuzióra vonatkozólag, mert jelenlegi esetben a parasztpárt az időközi választások után azonnal megkezdheti az erdélyi tagozatainak kiépítését.

— Arad város ügyeinek vezetését vette a kinevezett tanács. Aradról jelentik: Tegnap délelőtt adta át a város prefektus a város ügyeinek vezetését az újonnan kinevezett ideiglenes bizottságnak. A magyarság nevében Parecz Béla dr. képviselő időközben Anghelescu István dr. polgármestert, hangoztatva, hogy a város fejlesztését továbbra is szolgálják. A hivatalos aktusról szóló egyezmény aláírását Román, az eddigi polgármester megtagadta.

— A német tagozat megnyitása a jászvásári katolikus fiúiskolában. A jászvásári római katolikus egyházközség arról értesít bennünket, hogy a fiúiskolában, amely a Püspöki Árvány kertjében van elhelyezve, az eddigi magyar osztályok mellett az új iskolai évben a német párhuzamos osztályok is megnyitnak. A közoktatásügyi miniszterium erre vonatkozó engedélye már meg is érkezett. A beiratások szeptember első felében eszkövöltenek az iskola helyiségében.

— Megmérgezte magát egy munkás. A romániai Ferenc negyvenhat éves temesvári munkás Tigris-utca 21. szám alatti lakásán kószodaoldattal mérgezte magát. A mentők súlyos sérülésekkel a kórházba szállították.

* Dr. Sugár Mihály belgyógyász-öntgenológus Timisoarára visszahelyezését a Hitelbank palotájában rendelésében újból megkezdte.

Budapest, augusztus 21.

Breslau város rendőrségétől jelentés érkezett Budapestre, amely szerint egy breslauer előkelő kereskedő, Pusmann Kurt, háromszázezer márká elszikkasztása után Budapestre szökött és ott bujkál. A hatalmas összeg öt milliárdnál többet tesz ki magyar koronában. A kereskedő hozzátartozói azt vallották a rendőrségen, hogy levelet

— SZÉP KIS CSENDELET. Londonból jelentik: Nicaraguában lázadás tört ki. A felkelők megtámadták San Antonio községet és meggyilkolták a legnagyobb cukorültetvény igazgatóját. A lázadás leverésére kiküldött csapatokat szállító vonatot a levegőbe röpítették.

— Nem lesz állandóan terített asztal Franciaországban. Párisból jelentik: A minisztertanács ismételtén foglalkozott a drágaság leküzdésének problémájával és elhatározta, hogy gabonabehozatal csökkentése érdekében az állandó friss kenyér helyett csak egy-két napon fognak kenyeret árusítani. Továbbá megszervezte bevezetik az élelmiszerek ármegjelölési kényszerét. Az ármegállapítást külön árvizsgáló közegek irányítják. Végül a családi háztartások könnyebb ellátása érdekében a vendéglőkben és szállodákban az étkezési idők alatt csak kétszer terítenek.

— A telepeket az időjárás is sújtja. A sztanosfalvai magyar telepektől — mint más községekbeni társaiktól is — az agrártörvény elvette földjüket. Ezeket a földeket azonban egyelőre kényszerbérletben hagyták meg náluk. Az idei esztendő igen mostoha volt és a sztanosfalvai magyarok nem tudták a bérletet megfizetni, a kinstár pedig végrehajtotta őket. Ma délelőtt a sztanosfalvai magyar telepek küldöttsége a pénzügyigazgatóságnál járt Temesvárott és kérvényt adott be, amelyben a bérletek megfizetésére haladékot kértek Crangiu adminisztrátor kérvényüket jóindulattal fogadta és annak teljesítését kilátásba helyezte.

* Dr. Bickel belgyógyász és röntgenológus szabadságáról visszatért és rendelését lakásán újból megkezdte. Bulv. Carol (Hunyady) 16/a.

— Fogházigazgatók szabadulása a fogházban. Bukarestből jelentik: A tartóztatott fogházigazgatók ügyében a vizsgálat befejeződött. A vizsgálóbíró elrendelte Cernat volt börtönügyi vezérigazgatónak ötvézezer lei, Teodorescu targulocnai fogházigazgatónak pedig tízezer lei óvadék ellenében való szabadlábra helyezését.

— Füstfogó készüléket kapnak a városi tűzoltók. Biste Leó, a városi tűzoltóság agilis parancsnoka, modern újítást vezetett be. Több füstfogó készüléket rendelt, amelyek segítségével a tűzoltó könnyen hozzáférhető a tűz fészkehez. Az új készülék hasonlít a harctéri gázmáskákhoz, azt a tűzoltó fejére illeszti és a legnagyobb füstben is kényelmesen végezheti feladatát, mert a készülék elvonja a légzés elől a füstöt.

— Felgyújtott egy szalmakazalt. Weisz Antal nagyjécsai lakos boszorból felgyújtotta Krissmann Ferenc széna- és szalmakazalját, amely hétezer lei értékben leégett. A gyertyámsói csendőrség a gyújtógát beszállította a temesvári ügyészség fogházába.

* „Lángbetűkkel vagy az égre felírva, hogy a FARMODONT fogkrémmel nem volt még jobb soha!”

— Életunt gazdálkodó. A knézi csendőrség telefonon jelentést tett a temesvári ügyészségnek, hogy Baumgartner Károly negyvenhárom éves ottani gazdálkodó lakásán felakasztotta magát. Mire reáitáltak, már halott volt.

kaptak tőle Budapestről, amelyben azt írja, hogy öngyilkosságot akar elkövetni, mert megbánta tettét és nem akar tovább beestelenül élni. A hozzátartozók megkérték a breslauer rendőrséget, lépjen közbe és akadályozza meg Pusmann terve végrehajtásában. A budapesti rendőrség mindenfelé nyomoz a kárpott személyleírás alapján a breslauer kereskedő után.

— Kolerajárvány Kinában. Rómából jelentik: Kinában napok óta kolerajárvány dühög, mely borzalmas méreteket ölt. Eddig az áldozatok száma meghaladja az ezernégyszázat.

— A huszadik század irodalma címen Raith Tivadar, a Magyar Írás szerkesztője tegnap este érdekes előadást tartott. Ismertette a különböző irodalmi áramlatokat és a huszadik század irodalmáról mondott ismertetőit társadalomtudományi szempontokkal egészítette ki.

* Orvosi hír. Kerényi Béla dr. gyermekorvos (Gy. Háromkirály-u. 9) rendelését megkezdte.

— Halálozás. Schreier Vilmos hatvannyolc éves magánzó tegnap jászvásári Gyár-utca 31. szám alatti lakásán meghalt. Temetése ma délután lesz.

Gemeinhardt Mihály temesvári lakatosmester negyvenhat éves korában meghalt. Az elhunytban Gemeinhardt Márton műépítész fivérével gyászolja. Temetése ma megy végbe a jászvásári temető halottasházából.

— OSVÁT KÁLMÁN hétfőn este kilenc órakor a Lloydban kanferál.

— Aradi bankok fuziója. Aradról jelentik: Az aradi Viktória Takarékos és Hitelintézet fuzionált a Banca Centrala aradi fiókjával. A fuzionált intézet igazgatója Papp Illés lett, aki eddig a Banca Centrala aradi fiókját vezette.

* A KADIMA S. E. nagy nyári mulatsága ma délután a Petőfi-esládában. Autójárat délután három órától negyedóránként a színháztól.

— A beiratások a jászvásári katolikus magyar elemi fiúiskolába szeptember 1-től 6-ig délelőtt 9—12 és délután 4—6 óráig lesznek. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy ezen a törvény által előírt határidőt ne mulasszák el. A beiratáshoz elhozandó a születési bizonyítvány, valamint a saját egyházkerületüktől az utolsó hitközségi adónyugta, ez utóbbi felmutatása bizonyos kedvezményben részesíti a szülőket. A beiratási idő alatt az iskola igazgatósága szívesen ad fölvilágosítást a szülőknél. Bejárat az iskolába a templomkertben keresztül a Missió épülete mellett ajánljuk.

— A keresztesi határátlépési visszaélések. Megirtuk, hogy Keresztes községben a határrendőrség részéről visszaélések történtek a határátlépési igazolványok kiadása körül és, hogy ebben az ügyben letartóztatások is történtek. Az ügyészség körözőlevelet adott ki Popa Konstantin keresztesi határrendőrségi vezető ellen, akit ugyancsak belekeverték ebbe az ominózus ügybe. Popa, aki a pécskai rendőrségen teljesít legutóbbi szolgálatot, amikor másoktól értesült, hogy őt körözőlevelben keresik, önként jelentkezett a temesvári vizsgálóbíró előtt. Előadta, hogy eszeágbán sem volt megszökni, mert nem is tudta, hogy ellene milyen eljárás folyik. Az ügyészség tegnap Popa Konstantint ismét szabadlábra helyezte, az eljárás azonban folyamatban van, amely tisztázni fogja, hogy kit terhel a felelősség a visszaélésekért, amelyekbe Baicu János keresztesi komiszár szintén bele van keverve.

* Uri-fehérenemiüket legfinomabb kivitelben méret szerint, ugyszintén hozott anyagból is ingeket 120— és 160— lei árban garancia mellett készít Papp Gábor Str. Mercy 6.

— ÖTVEN SZÁZALEKKAL LESZ DRÁGÁBB A VASUT. Bukarestből jelentik: Az Argus híradása szerint az új vasuti személyi és árutarifák, amely szeptember tizenötödikén lép életbe, ötven százalékos emelést jelent az eddigi díjszabással szemben.

— Óraigazítójárvány a Szentgyörgy-téren. A Szentgyörgy-téren felállított villamos órát tegnap délután helyezték üzembe. Az órát előzetesen hat órára állították és pontban hat órakor a villamos központból meg is indították. Emberek egész tömege leste az óra megindulását. Mindenki a kezében tartotta az óráját és amint a villamos óra elütötte a hatot, ami megindulásának jele volt, mindenki hozzáigazította az óráját. És ettől fogva mindenki aki arra járt, önkéntelenül kivette zsebéből óráját és hozzáigazította a villamos órához. Olyan tömegesen csinálták ezt az emberek, mintha óraigazítási járvány lett volna.

— Balesetek. Ferenczy Antal ötvenegy éves munkás az éjszakai folyamán a Belvárosból a Mehalában levő lakására igyekezett. A sötét uton beleesett az utmenti árokba és bal lábát eltörte. A mentők a kórházba szállították. — Dan Miklós negyvennyolcszázöt éves sósdi lakos szalmaszurozás közben leesett a megnakott kocsiról és az esés következtében a bal könyökét és három bordáját eltörte. — Vukováról jelentik: Klepessok Pál harminchárom éves munkás cséplés közben a bal kezével a hajtószíjban megakadt, amely az egész balkarjáról a bőrt valósággal leskalpolta. — Rékásról jelentik: Oprea Pável téglagyári munkás mindkét kezével a gépbe került, mely összes ujjait, erősen megsértette.

* Bözsi nagysád, a nagyszerű táncújdonság. Kálmán-kiadás, mindenütt kapható.

* Erdei mulatság van ma a Vadászerdőben, amelyet a gyárvárosi katolikus hitközség rendez. A rendezőség a legkülönbözőbb szórakoztatásokról gondoskodott és a felállított sátrakban mindennemű étel és ital kapható. A borsátorban Tóth Sándor gyárvárosi kereskedő kitűnő hegyaljai borait méri ki. A Gyárvárosból a Vadászerdőbe egész napon át autóközlekedés lesz.

— Zsombolyai zárandoklat Mária-radnára. Zsombolyáról jelentik: A zsombolyai egyházkerület katolikusai Kilián József, a zsombolyai Jesuleum igazgatójának rendezése mellett mintegy négyszázan Mária-radnára zárandokoltak. A zárandoklat alatt az egyes istentiszteleteket Buchecker János komlósi, Sringer József kisteremiai, Horray Ferenc kiskomlósi és Brevis Vilmos garabosi plébánosok tartották. A zárandoklat részére a Mária-radnai kegytemplomban Neff Ferenc zsombolyai apátplébános mondta a nagymisé, amely alatt a zárandoklatban résztvevő kántorok egyházi énekeket adtak elő. A zárandoklat részére az államvasut különvonatot bocsátott rendelkezésre és az utazás zavartalanága elsősorban Brasznovszki Imre vasuti főellenőr érdeme.

* BÉRAUTOK precíz javítóműhelye, autók garagirozása, éjjeli szolgálat. Autóorient-garage, Bem-utca. Telefon 14—93, 23—24. Autók eladása és vétele.

— Béremelést kérnek a péksegédek. A temesvári péksegédek a mestertől husz százalékos béremelést, azonkívül pedig napi félkiló barna kenyeret kérnek. Egyben követelik a nyári szabadságnak rendszeresítését és pedig olyképpen, hogy a mesternél eltöltött minden egy évi munkásság után a segédnek egy heti szabadság járna, amely alatt teljes fizetésre van igénye. A segédek követelése szerint a pékmunkások heti fizetése 1088 leitől 1610 leig terjedne. A munkaadók kijelentették, hogy ezeket a követeléseket nem tudják teljesíteni. A tárgyalások folyamatban vannak.

* Siró violák a legszebb dal. Kálmán-kiadás, mindenütt kapható.

Temesvár kulturájának szégyenfoltja

A lakásinség és a szegényebb néposztály — A munkásházak nem szüntetik meg a nyomortanyákat

A dologtalan csavargók eldorádója

Temesvár, augusztus 22

A háborút követő idők egyik felettégető problémája a lakásinség, amely különösen a nagyobb városokban érezhető immár hét éve óta keserveit, még mindig meg nem oldott nehézségeit. Temesvár, ez a hatalmas arányokban fejlődő város, amelynek idestova száz-ezer lakosa van, éppen úgy szenved a lakásinség alatti, mint sok más nagy város. A tanácsülés legutóbb ismételt felvetette ezt a kérdést, határozat is hozódott, amely munkásházak építését célozza azzal az intencióval, hogy a szegényebb néposztály lakásnyomorán valamelyes mértékben enyhítsen. A város közönsége megnyugvással fogadta ezt a lépést, amely kétségtelenül biztató a jövőre nézve, de amely egymagában még távolról sem alkalmas ezt a súlyos bajt, a lakásinséggel járó sok nyomoruságot kiküszöbölni. Ha egészen őszinték akarunk lenni, meg kell állapítani, hogy

a temesvári lakásinség

elfajulásának oka bizonyos tekintetben a városi hatóság magatartásában keresendő. Nálunk is, mint a többi helyen, a lakásnyomort a legszegényebb néposztály érzi meg a legjobban. A vagyonosabb osztály aránylag nem panaszkodhatik túlságosan, a közhivatalnokok és a régebbi lakásbérlők nagy általánosságban szintén el vannak látva rendes otthonnal. A takarékos látva rendes munkáselem, iparososztály az idők folyamán úgy segítette magát, hogy a város határában fekvő községekben szerzett házhelyet és épített magának olyan kis házat, amilyen szerény viszonyainak éppen megfelelt. Temesvár környékén az utóbbi évek során ilyformán nagy arányokban keletkeztek és szaporodtak el a temesvári iparosok, munkások telepei. Aki nek pedig nem volt meg a házépítéshez szükséges kis tőkéje, vagy képtelen volt a kislakásoknál is szükséges lelépési díjat megfizetni, az szintén a vidéken bérelt magának otthont. A temesvári hirhirdet nyomortanyákra kerültek azok, akiket a balsors, sok esetben saját hibájuk, könnyelműségük, züllött voltak sodort ezekre a helyekre, amelyek ma Temesvár kulturájának

szégyenállomásai.

A rendet, köztisztaságot és egészségügyet megbotránkozató állapotok uralkodnak ezeken a nyomortanyákon, amelyek sok gondot adnak az erkölcsrendészeti közegeknek is. A volt szekerészlaktanya, az Epreskert, a kis Lloyd-sor olyan szégyenletes állapotokat takarnak, hogy azokon változtatni az illetékes hatóságoknak halasztást nem tűrő feladatuk volna. A rendőrség-ne csak akkor keresse fel ezeket a helyeket, amikor véres késelésék, gyilkossági kísérletek, erkölcsstelen közbotrányok teszik indokolttá a beavatkozást, hanem irgalmatlanul vezesse be a tisztogatás munkáját és legyen rajta, hogy ezek a fertő- és büntanyák lassanként végképpen eltűnjenek Temesvár testéről, mint fertőző és az egészségre

veszedelmes fekélyek.

És itt látjuk belekapcsolódni ebbe a kérdésbe a városi hatóság felelősségének megállapítását. A város vezetőségének évek során át rendszeresen gondoskodni kellett volna arról, hogy temesvári lakos fedél nélkül ne maradjon, aki pedig nem idevaló és a közrendre ártalmas, azt a város területéről el kellett volna távolítani. Súlyos összegeket költöttek külsőségekre, parkok létesítésére, díszítésekre, olyan beruházásokra, amelyek szépek, tetszősek, ha megvannak, de feltétlenül nem szükségesek akkor, amikor a nyo-

mor, a bűn és a betegség ordít a tömegedek felől. Az amugy sem sokat jövedelmező városi földekből a szegény lakosság részére már régebben kellett volna házhelyeket parcellázni és az építési szabályrendeletet a szűkséghez kepest módosítani. A nyomortanyák keletkezésekor már szigorú ellenőrzést kellett volna gyakorolni, hogy kik vetődtek oda, miért nincsenek rendes lakásuk és az ide nem tartozókat, a gyanús és dologkerülő elemeket könyörtelenül el kellett volna távolítani. És ha már létesültek szükség-lakások, a közegészségügyi következményeket amennyire csak lehetett, nem lett volna szabad figyelmen kívül hagyni. A város belső területén talán még sem stilszerű száznál is több földalatti putrit és sárbotét összetakolni, amelyekben olyan állapotban élnek az emberek, hogy szánalommal vegyes

undort keltének.

A város határában levő városi földeken lehetett volna területet kijelölni, ott apró házhelyeket létesíteni és a hajléktalanoknak módot adni, hogy fedél alá juthassanak. Olcsó áron ezek a házhelyek bérbeadhatók lettek volna és a szegények negyede a város határában létesülhetett volna, nem pedig annak kebelében. Amennyiben a városi hatóság már kezdetben így járt volna el, a nyomoruságos állapotok ennyire nem fejlődtek volna és például

Szalmaözveggy naplója

A moly korunk s különösen a nyaraló szezon egyik legsúlyosabb és leg-többet vitatott problémája. Ez a kérdés olvasótáborunknak különösen azon tagjait fogja érdekelni, akik idehaza hagyták férjeiket s most azzal zárják leveleiket, hogy: „Aztán vigyázz a molyokra, apukám!...” Mint-hogy magam is ilyen apuka vagyok, aki egyebet sem teszek, mint feleségem intő leveleit olvasom s a molyokra vigyázok az elárult lakásban, közérdeket óhajtok feljesíteni, midőn felvetem a molykérdést és keresem annak megoldását.

Nézzük tehát bevezetőben, mi is az a moly?

A moly alapján véve rendkívül kedves állatka, amely senkit sem bánt, csak mindent megeszik. Így például megette már a nagyszőnyegét az ebédülőben, megette a csipkefüggönyt a szalónban, megette a gyerekek ágyán az ágyterítőt és most eszi az egyik bőrfotelt. Nagyszerű étvágya van ennek a kedves kis állatkáknak. Mult kedden este, amikor elmentem hazulról, még csak egy luk volt a bőrfotelen s reggel, amikor hazavetődtem, már sok luk volt a bőrfotelen. Először azt hittem, hogy duplán látok, de bizony nem láttam duplán, mert — mint később kiderült — száz lejt is megevett a moly a pénztárcámból. Még ezer szerencse, hogy nem ette meg a feleségem levelét a levelesládában, ahol ezt a sort találtam kétszer aláhúzva: „Aztán vigyázz a molyokra, apukám!...”

Érthetetlen. Egyebet sem teszek, mint állandóan a molyokra vigyázok, elvégre még egyetlen molynak sem történt semmi baja, s a feleségem folyton ilyeneket ír. Másnap, amikor a molyok a bőrfotelenek már a vasszőgeit is megették, méregbe gurultam s elmentem egy híres molyirtó-vállalat tulajdonosához.

— Uram! — szóltam. — A feleségem, nap mint nap, azt firkálja nekem, hogy aztán vigyázz a molyokra, apukám, mondja, mit tegyek?

— Naftalint vegyen, uram! — mondotta molyirtó-cég tulajdonosa.

a parcellázásra kerülő Epreskertet kedvező feltételek mellett eladhatta volna ugyancsak a lakásinség enyhítése érdekében.

Az új munkásházak létesítése alig-ha fogja a temesvári nyomortanyákat megszüntetni és ha erélyes rendszabályok nem következnek be, azok — isten ments — még szaporodhatnak is. Az Epreskertben lakók nagyon jól érzik magukat ott, mert bent vannak a városban, de kiadásuk vajmi kevés van. Ezeknek jelentékeny része nem igen akar majd a rendes munkásházákba beköltözni, ahol

bért kell fizetni.

tiszta, emberi életmódot folytatni. Sokan úgy vannak vele, mint az a vak koldus, akit meg akartak gyógyítani, de aki nem egyezett ebbe bele, mert mi lesz vele és miből fog megélni, ha megint visszaadják a szeme világát. A munkásházak létesítése után a városnak bizottság segítségével meg kellene állapítani minden egyes nyomortanyán lakóknak az illetőségét, foglalkozását és azt, hogy miért jutottak oda. Az érdemeseket a munkásházákban kell elhelyezni, ha pedig ott már nincsen hely, a városi földeken kellene lakhelyeket biztosítani. A munkaképtelenekről a város gondoskodjék, a dologtalan csavargókat pedig távolítsák el. Akkor idővel lesz rend és nem lesznek nyomortanyák.

- És?
- Szórja el.
- Hol?
- Mindenütt.

Megvettem a naftalint, hazavittem és úgy szétszórtam, hogy a förtelmes büztől kénytelen voltam elmenekülni éjszakára.

Másnap reggel nyoma sem volt a büznek. De még a naftalinnak sem. Megették. A molyok. Olyan föllegekben rajzottak, amikor beléptem, hogy egy-egy hizott példány majd leverte a kalapomat.

A levelesládában levelet találtam. A feleségem irt: „Aztán vigyázz a molyokra, apukám!...”

Futottam egy másik molyirtóhoz. Azt hirdeti magáról, hogy csálhatatlan.

— Uram! — szóltam. — A feleségem nap mint nap azt firkálja, hogy aztán vigyázz a molyokra, apukám, a naftalint már kipróbáltam, megették, mondja, mit tegyek?

— Kapadohányt nekik! — legyintett a molyirtó vállalat tulajdonosa.

— Hova?

— Mindenhova!

— Szétszórni?

— Szétszórni.

Megvettem a kapadohányt és szétszórtam. Alaposan. Olyan volt a zongora, mint egy szénakazal.

Másnap hazavetődtem, belépek: nincs dohány. Megették. A molyok. Ugy hömpölyögtek a letarolt zongora fölött, mint a jegesvihar.

A levelesládában levelet találtam: „Aztán vigyázz a molyokra, apukám!...”

Azt mondtam én erre a harmadik molyirtónak:

— Hallja, uram! Vettem naftalint. Azt megették. Vettem kapadohányt. Azt is megették. Az isten szerelmére: mit vegyek?...

— Ezt a folyadékot vegye meg az ur! — szólt a molyirtó-vállalat tulajdonosa. — Biztos, mint a halál! Saját készítményem!...

Megvettem. Megitták. A molyok.

A levelesládában levelet találtam stb.

Utolsó dühömben begaloppoztam egy poloskairtó-vállalathoz s elmondtam, hogy a molyirtók nem tudnak semmit, adjanak nekik tanácsot.

— Uram, — szólt a poloskairtó-vállalat tulajdonosa, — a molyirtók valóban nem tudnak semmit. A molyirtók például még azt sem tudják, hogy moly egyetlen ellensége a poloska. Apropos, van önöknél poloska?...

— Még csak ez hiányzik!...

— Na, lássa, uram! Én előre tudtam, hogy önöknél nincs poloska. Mert ahol poloska van, ott a moly nem tud megélni. A poloskák, én már megfigyeltem, kiülnek a falra, vagy az ágy szélére és ha arra repül egy moly, ham, bekapják. Egy-egy jólkifejlett poloska, én már megfigyeltem napjában két-háromszáz molyt is el fogyaszt, s ha ön csak egy stancilira való szór el a házban...

— De hol kapok én ennyi poloskát kiáltottam fel én.

— Nálam, uram! — szólt a tulajdonos. — Csupa jólkifejlett példány... esetleg a címem is...

— Ide vele!

Ez tegnap délután történt. Azóta még nem voltam otthon. De biztosítottak róla barátaim, hogy feleségem nagyon fog örülni az új molyirtónak. (eszjé)

Temesvár Budapesten

méri össze futballtudását a legjobb magyar csapattal

Temesvár, augusztus 22.

Ma játszik Budapesten Temesvár válogatott csapata az első és legjobb magyar profiligénység, a Hungária játékosai ellen. A legutóbbi temesvári találkozója Hungáriának a Kinizsivel ez utóbbi vereségével végződött ugyan, de ez a vereség nem volt olyan, hogy emiatt szégyenkeznie kellene. Budapesten ugyanaz a csapat szerepel a Hungária ellen, mint Temesvárott, azaz a különbséggel, hogy a kapuban Zombori, a jobbösszekötő helyén pedig Holz szerepel. A temesvári válogatott, melynek felállítása a következő, tegnap délelőtt utazott el Budapestre:

	Zombori (Kinizsi)	
Steiner II (Kinizsi)		Hoksári (Kinizsi)
Teszler (Kinizsi)	Vogel (Kinizsi)	Steiner I
Tänzer, Holz, Wetzer, Zemler, Kilianovics (Kinizsi) (TAC)		(Kinizsi)
Tartalékok: Kozovics (TAC), Pitea (Politechnica), Matek (Kinizsi).		

A Hungária csapatának végleges felállítása a következő:

Zsák (33 FC)		
Fogl II (Ujpest)		Fogl III (Ujpest)
Rebro (Hungária)	Sághy (BEAC)	Nadler (Hung.)
Rémay III, Molnár, Opatá, Tritsz, Jenny (NSC)		(Hungária)

Tartalékok: Mayherr, Papp, P. Szabó, Kautzky.

A mérkőzés délután öt órakor a Hungária-uti pályán lesz és a temesváriaknak minden tudásukat és lelkesedésüket igénybe kell venni, hogy respektabilis eredményt érjenek el.

Ugyanekkor Temesvárott a Banatul-pályán a Zsombolyai SE találkozik a Patriával. A meccs rendkívül fontos, mert ennek kimenetelétől függ az, hogy a két egyesület közül melyik kerül az első osztályba. Éppen ezért erős, elkeseredett küzdelemre van kilátás, amelynek kimenetelét nehéz megjósolni. Előzően a Karánsebesi AC mérkőzik a Resicai UD-val. A TMTE-pályán a Tricolor játszik a TMTE második csapata ellen, a Gyapjuipar-pályán pedig a TMTE fások találkoznak a Gyapjuipar második csapattal.

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi

Leány-ábécé

hanska
 a fruscka,
 pske, liri
 kag, sirri
 kikének
 jik ének,
 ak a jora
 sz a Dóra,
 akis Étel
 m foicsel,
 lni fürge,
 mint az urge,
 zsi szorgos, serény,
 anna pedig szerény,
 z lionka édes,
 blánka beszédes,
 atica
 s cica,
 enke pajkos,
 lanci majszos,
 anett sokat nevet,
 lga mezet szeret,
 ép haja van Piroskának,
 ózsi segít anyukának,
 sorgalmas a kicsi Sári,
 zeren caesog, lári-fári,
 eri trécsel-traccesol,
 lrika meg raccsol,
 era verset mondogat,
 elma szeret táncokat.

MINDEN NŐ

bőrének üdeségét és tisztasá-
 meg akarja őrizni, használjon
Dr. BIRÓ-FÉLE
 vasi gyopár-krémet, szappant,
 pudert, mosdóvizet.

Prochaska Ede Fiai

temesvár, IV., Bonnáz-utca 21

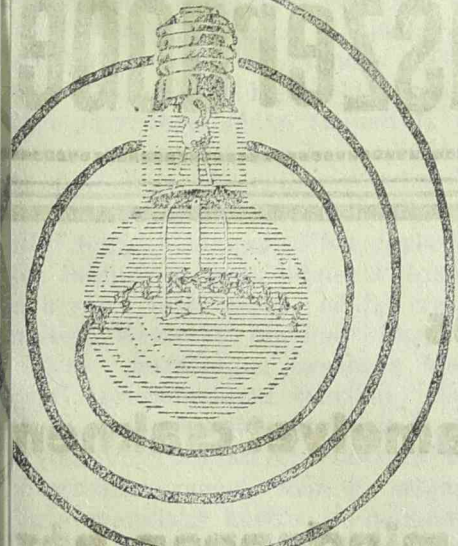
Ford

ncoln—Touring—Truck—Ford-
 n, Ford autók és traktorok
 javítóműhelye.

szép akar lenni, használjon
 a-fele Liliomtej-krémet, lilio-
 pant, lilio-pudert, 3 színben.
 ató kizárólag Kulka Emil vá-
 gyógyszertárában, a Fekete Sas
 Belváros, Szentgyörgy-tér.

Önnek ingyen

van izzólámpája,
 hogyha ügyel a

egyre, mert az árammegtaka-
 s és hosszú élettartam folytán
 san megtérül az ára. Ovakodjék
 t az ismeretlen márkáktól! A
 ngsram" védjegy garanciája a
 bségnek. Tetszetős forma, kellemes
 t, mely nem kápráztat. Uj szaba-
 nak által védett világítófémszál.

Kalandos Palkó utazásai

— Ujra a régi társak között —

Mikor Palkó felébredt, a nap már magasan állott az égen és sugarat a fák koronái között bőségesen szórta Palkóra. Palkó nagyszerűen ki volt aludva az előző napi fáradság után és első pillanatban szinte elfeledte, hogy hol van és nagyot nyújtózott, akár csak kényelmes fekhelyén szokta. Egyszerre csak érezte, hogy a levegőben lebeg. Akkor ébredt csak tudatára annak, hogy derékszíjánál fogva odakötötte magát a fához, mielőtt elaludt volna. Lám, milyen jó volt ezt megeselekedni, mert enélkül a mostani nyújtózkodásnál alaposan lepottyant volna a földre. Ez a lebugyás még a kisebbik baj lett volna, a nagyobbik bizonyára az lett volna, hogy egyenesen a rabszolgakereskedők közé esett volna. Így aztán visszapaszkodott a fa ágába és figyelte, mi történik odalent. A rabszolgakereskedők éppen tanácskoztak és vezetőjük a következőket jelentette ki:
 — Itt most már hiába maradnánk. A fiu megszökött, az elefántok pedig már átmentek a folyó másik partjára és hetek telnek bele, amíg megint visszajönnek erre felé. Legjobb lesz, ha tutajt csinálunk magunknak és átevezünk mi is a folyó tulsó partjára. Ha sietünk, valószínű, hogy az elefántokat még ott találjuk valahol azon a tájon, mert ezek az állatok nagyon szeretik a banánt.

Palkó a fa lombjai közül meg is figyelhette, amint az arabok szétszedték az elefántcsapdát és annak gerendáiból tutajt tákoltak össze. Az egyes gerendákat hatalmas kötelekkel tákolták egymáshoz, lecipeték a folyóig, ráengedték a vizre, hatalmas rudakkal evezni kezdtek és elindultak. Palkó sokáig nézett utánuk és végre teljesen eltűntek a szeme elől. Erre aztán végre leereszkedett a fáról.

Nagyon örült, amikor végre ismét földet érzett a lába alatt. Megnézte az arabok táborozó helyét, hogy nem feleddék-e ott valami ennivalót. Bizony szerencséje volt. Igaz, hogy amit ott talált, az csak egy marék száraz gyümölcs volt, de mert nagy éhséget érzett, ez is igazi lakomának tűnt fel előtte. Még jobban megörült azonban annak, amikor egy csomó lomb között, amely az elefántcsapda szétbontásánál a földre hullott, egy fejszét talált.

Ennek azért is megörült, mert jelen körülmények között, amikor isten tudja meddig kell az erdőben egyedül járni, egyedüli fegyvere volt.

Nemsokára elhatározta magát, hogy elinduljon. Azonban akkor fel-támadt benne a rémes kérdés: merre kell mennie, hogy megtalálja Astort és a karaván többi tagjait. Visszaemlékezett Astornak ama szavaira, hogy a karaván a tenger felé akar menni, mert az volt a szándéka, hogy visszatérnek a hajóra, az Astória, tovább hajóznak Afrika partján és másutt kötnek ki, ahol újabb vadászzerencsét próbálnak. Palkó úgy gondolkodott, hogy Astorék ennél fogva valószínűleg a folyó partján haladnak és pedig az irányban a víz folyásával.

A folyó mentén indult el ő is. Meg volt róla győződve, hogy ha gyorsan halad, akkor nemsokára utólérheti őket, mert hiszen a karaván a sok cók-mókkal nem tud olyan gyorsan haladni. Három napig gyalogolt Palkó magánosan. Közben erdei gyümölcsökkel táplálkozott. Éjszakáit pedig mindig fákon töltötte és mindig egy-egy ághoz erősítette magát a derékszíjával. Azért aludt a fák ágain, mert így biztosabb volt a vadállatok támadásaitól.

A harmadik nap estéjén ismét felmászott egy fára. Odakötötte magát az ághoz. Behunyta a szemét és aludni próbált. Azonban sehogysem jött a szemére álom. Valami különös nyugtalanság fogta el.

— Édes jó Istenem, érzem, hogy valami fog velem történni. Csak add, hogy ne legyen az semmi rossz. Ne hagyj el engem ebben a rengeteg erdőben!

Sokáig, sokáig bámult bele a sötétségbe. Egyszerre úgy tűnt föl előtte, mintha a távolban tüzfényt látna csillogni. Megerőltette a szemét és meggyőződött róla, hogy csak ugyan tűz az, ami feléje integet. Biztosan táborozó hely. — gondolta magában. Azonban kérdés volt, hogy kiknek a tüze az? Astoré, vagy pedig valami ellenséges táboré?

— Akármint is legyen, — mondotta Palkó, — meg kell róla győződnöm, mert ezt a bizonytalanságot nem bírom.

Olcsó házhelyeket építőanyaggal részletre Telefon 9-18
 Kardos-telepen, gyárvárosi strand homokszedők végében.
 miniszterium által engedélyezve

Hirdetmény.
 Gyári áron való árusítás! Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktaramat mélyen leszállított áron árusítom.
 Tisztelettel
Schuszter Ferenc
 Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14
 (a sárga villamos végállomása). Tel. 11-91

A 'Déli Hirlap' kapható:
Temesvárott:
 az összes újságkioszkokban és az utcai árusítóknál, valamint a legtöbb dohánytözsdében és az állomáson.
A vidéken:
 Bukarest, Orsova, Mehádia, Karánszèbes, Lugos, Oravica, Resica, Stájerlak, Boksánbánya, Arad, Soborsin, Déva, Piski, Marzsina, Nagyszeben, Nagyvárad, Kolozsvár, Facset, Vulkán, Nagyszentmiklós, Zombolya, Ujszentes, Otelek, Buziás, Oravicabánya, Szatmár, stb.
Minden állomáson!

Leereszkedett a fáról és abba az irányba indult, amerre a tüzet látta. Pár órai gyaloglás után közelébe jutott a tüznek. Alig száz méternyire volt már tőle. Most azonban nagyon is ügyelnie kellett, nehogy esetleg rossz emberek közé rohanjon. Egyszerre eszébe jutott mindaz, amit Amerikában tanult Sam Hawkenstől és az indiánusoktól. Lehasalt a fübe és kezeinek és lábainak ujjahegyére támaszkodva lopózkodott előre. Lassan haladt, mert ügyelnie kellett, hogy minden neszt elkerüljön. Mikor már vagy husz lépésnyire volt a tüztől, a szíve hangosan megdobbant, mert felismerte a tűz mellett ülőket. Ott volt Astor, ott volt a barátja Jack és a karaván valamennyi tagja. És éppen róla beszéltek. Az egyik tengerésziszt mondta:

— Ugy gondolom, hogy nem vesztelhetünk tovább. Nem hinném, hogy Palkó még életben volna és fölösleges itt várni hiába.

Azonban Astor a szavába vágott:
 — Ahogy én Palkót ismerem, hiszem, hogy talált valami módot, hogy az elefánttól megszabaduljon és visszataláljon hozzánk.

Palkó most már nem bírta indulatát fékezni és hangosan belerikoltott az éjszakába:

— Itt vagyok!
 Ezzel pár szökéssel közöttük termett. Valahányan hangos üdvözléssel üdvözölték és sorra ölelgették.

Sokáig tartott, amíg Palkó elbeszélte legújabb viszontagságait. Mikor elmondta, hogy hallotta, amikor a keresésére kiküldött tengerész fölé az araboktól kérdezősködött, a tengerész haragosan felkiáltott:

— No csak kerüljenek még egyszer

KOPROL-pályázat
 Értesítjük a n. a. közönséget, hogy a KoproL-pályázat eredményének kihirdetését, tekintettel a beérkezett óriási anyagra, amelyet a leglelkiesmeretesebben akarunk felülvizsgálni, kénytelenek voltunk e hó 22-ről szeptember 5-re halasztani. Az eredményt a lapok ezen számában fogjuk közzéteni.
GEA-Krayer R.T.
 Timișoara.

a szemem elé a gazemberek, majd megtanítom őket móresre, amiért Palkót eltagadták előlem! Majd adok nekik rabszolgavásárt.

Mikor aztán Palkó elmondta, hogyan fogott ki az arabokon és hogyan szabadította ki a csapdából az elefántot, mindazáján hangosan kacagtak.

Almaérés
 Szép az alma bizony, mikor gömbölyű, és ha piros, vagy ha sárga, gyönyörű, érett alma magas fáról ránknevet, hívogatja magához a gyereket.
 Jóska, Pali, Jani, Gyuri, Pistike, almafára föl is kuszik sebtibe, teli eszi ott fenn magát almával, sőt pár zsebbel le is hoz ám magával.
 Nem irigy a jó fiu a kiesikre, az almából kap hugócska, öecsike, vigan harap az almába a foguk, s fent a fáról rájuk nevet egy kakuk.

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Alláskeresőknek 25 százalékos engedmény. Díj előre fizetendő.

Levelezés

Nagyon fejs, abszolút urihölgyet barátság-ból francia és románra tanítana abszolút uriember. Válaszokat „Feltétlenül urinó” jellegére a kiadóba kérek.

Fiatalságom dacára kevés kellemes órámm volt. Szeretnék megismerkedni feltétlenül komoly, intelligens férfivel, mivel néhány szép órát tölthetnék. Választ „Feledni akarok” jellegére a kiadóhivatalba kérek. (1114)

Házasság

Melyik 30–35 év körüli uriember lépne házasságra szolid, foglalkozással bíró, 26 éves urileánnyal. „Boldogság után vágyom” jellegére kérek leveleket a kiadóba.

Allást keres

Jól főzni tudó szakácsnő három éves kis fiával együtt állást keres. Címeket „2500” jellegére a kiadóba kérek.

Parádés kocsis vidékre elmenne feleségével, ki jól főz s két kis gyermekével megfelelő állásba. Megkereséseket D. Nagy János címére a kiadóba kérek.

Alkalmazás

Villany- és vízvezeték-szerelők és tanoncok felvételnek. „OST” műszaki vállalat, III. Hatyu-u. 4. (1075)

Jól főzni tudó bejáró-szakácsnőt keresek kéttagu családhoz. Széchenyi-utca 2, I. em., 3. ajtó. Jelentkezhetni d. u. 2–5 ig.

Lakás

Kertes lakást keresek nov. elsejére, lehetőleg a Belvároshoz közel. Ajánlatokat ár megjelöléssel „Három szoba” jellegére a kiadóba kérek.

Az állatvédőegyesület részére keresünk egy egyleti helyiséget. Ennek következtében felkérjük a t. tagjainkat, jóakaróinkat, erre vonatkozó tudósításokat mielőbb ve-lünk közölni szíveskedjenek. Wachsmann Alvin dr. elnök és Saguna titkár.

Családi házat kis keffel, az Erzsébetvárosban, villamos-megállóhoz közel, bérebe keresek. Címeket „Családi ház” jellegére a kiadóba kérek.

Adás-vétel

Régiséget, arany, ezüst tárgyakat, szőnyeget, kézimunkát és egyéb cikkeket vesz, elad „Fortuna” Gyárváros, Fő-utca 56. Meghívásra házhoz megy. (975)

Jókarban levő használt női ruhák olcsón eladó. Cím a kiadóban.

6 üléses Graff & Stiff tura-autó jó üzemi-képes állapotban, kedvező fizetési feltételek mellett, olcsón eladó: vagy egy könnyű Fiat kocsi kicserélendő. Cím a kiadóban.

Cementesövek 30x45 átmérőjű 60–70 db helyszűke miatt sürgősen eladó. Cím a lap kiadóhivatalában. (1082)

Különféle

Tamburfrozzást, mûgéphimzést ruhákra, valamint diványpárnákra, táskákra, goblinek arannyal való kitöltését a legjutányosabban készíti Lichtné, III. Teleky-u. 13. Jósika és Teleky-u. sarok. (1070)

Moderna címtáblák Pintérnél, II., Kém-utca 5. (976)

Legjobb és legújabb öltönyök és felöltők készülnek Kolker Jenő uriszabónál. Temesvár-Gyárváros Mérleg-u. 14. (1069)

Brestin cipők mérték után bármely fazonban a legújabb divat szerint jutányos áron készülnek. Timisoara II. Mérleg u. 14. (1163)

Két egyedülálló nő kitűnő ellátást kaphat igen csinos lakással a Belvárosban. Megkereséseket „Kellemes otthon” jellegére a kiadóba kérek. (1073)

Iskolásgyermekeket 12–14 éves korukaf teljes ellátásba vennék, jutányos áron. Világos tágas szoba, elsőrangú koszt. Belváros. özv. R. E-né, Nándor-tér 15. sz., II. em. (1077)

Börkabátok, borsapokák, bőrtáskák (új és régi) festését vállalja Gutjahr műfestő-déje II. Bárány-utca 18.

Értésitem a nagyérdemű közönséget, hogy cipésműhelyt nyitottam, hol mérték és divatlap után legfinomabb cipők jutányos áron készülnek. Javítások a legrövidebb időn belül készülnek. Wuchner János Szent György-tér 4.

Olcsó eladás:

egy amerikai diófa-ebédlő gyökérbetéttel és egy füstölt tölgyfa ebédlő, cseresznye masszív topolygyökérbetéttel és masszív körishálók.

Siebold mübutor-asztalos,
Gyárváros, Távirdu-utca 19.
Telefon 699.

A táncszezon kezdetével minden családban nélkülözhetetlenné válik a 1065

grammofon.

A világ legjobb grammofonja és grammofonlemezei

KATZKY-nál
Timisoara, Mercy-utca 10.

Legjobban festetheti és tisztíthatja ruháit, ha elviszi

Granatir Trajan

műfestő és tisztító műhelybe

Temesvár, III., Str. Memorandului (Király-utca) 101.

Garage

azonnalra bérbeadó.

Bővebbet Telefon 964.

Autógarageok

éjjelre vagy nappalra is bármikor kaphatók és autósosást bármikor vállal

Mentőtársulat
Temesvár-Belváros, a Park-szanatoriummal szemben.

Kezdő

irodai munkaerőt keresünk magyar és német nyelvismerettel. Románul beszélők előnyben részesülnek. Az állás

azonnal

elfoglalható. Írásbeli ajánlatokat „Kezdő” jellegére a fizetési igények megjelölésével a kiadóba kérünk.

Képeretkezés gyári áron

Blondelek, oválisok, keretlécsek gyári lerakata.

TELEFON 16-86

Képeretszaküzlet:
Belv. Löffler A. ház (kisposta mellett)

Takarékbetétek legjobb kamatozás

Temesvári Bank és Kereskedelmi r.-t.
Timisoara, Piața Sft. Gheorghe.
Alapítke és tartalék: 125 millió.

Fiókok:

Temesvárott: Belváros, Józsefváros és Gyárváros.
Vidéken: Jimbolia, Sannicolaul-Mare, Orsova, Oravița, Res.
Affiliációk: Közgazdasági Bank r.-t. Timisoara, Bánáti Hitbank r.-t., Timisoara, Első Karánsebesi Takarékpénztár r.-t. Karánsebes, Kereskedelmi r.-t., Lugoj. Dettai Takarékpénztár r.-t., Perjámos-Haulikfalvai Népbank r.-t., Periamos. N. komlósi Népbank, Comlos stb.

Torino

FIAT

automobilok és alkatrészek képviselője:

Tichy Testvérek
autogarage

Timisoara I. Str. Eminescu 6

Telefonszámok:

Garage: 11-26 Lakás: 11-27

Hirdetmény

Közhírré teszem, hogy a Timisoara Biroul Industrial 1856/1926. árverési hirdetménye értelmében lerich János ügyfelem javára 120000 lei tőke és jár. erejéig f. é. augusztus hó 24-én délelőtt 10 órakor Timisoara, V., Sterca Sulutiu 13. sz. alatt nyilvános árverés fog tartani mely alkalommal eladásra kerül 70000 lei értékű vendéglő és mozi-berendezés. A mozi-berendezés áll: kinyitható, projekt asztalból 352 db uraszkéből. Az árverési vételár a szósos illetékekkel együtt a vételárával azonnal fizetendő.

Dr. Brebera Vecs
ügyvéd.

Alkalmi vétel

A Belváros közelében tiz hold területű háztelkeknek is alkalmas, gazdasági épületekkel, eladó. Beté: **Tichy, Aradi-ut 3.**

Erdei mulatság vasárnap Vadászerdőbe

van a gyárvárosi hitközség rendezésében

m a reggel 9 órától a

Ön kidob egy csomó pénzt, ha újságolvasó és **nem fizet** elő a Déli Hirlapra, amelyet csaknem **ingyen** kap meg mindennap há-

hoz szállítva. Mert hatvan leiert havonként **élvezet** olvasni egy lapot, mely legelsőként hozza az összes bel- és külföldi híreket